

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví,** se sídlem Roškotova 1225/1, Praha 4, zastoupen Mgr. Ondřejem Čerychem, advokátem se sídlem Elišky Peškové 735/15, Praha 5, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví,** se sídlem Antonína Čermáka 2a, Praha 6**, za účasti** osoby zúčastněné na řízení: Společnost pro eHealth databáze, a. s., se sídlem Českomoravská 2408/1a, Praha 9, zastoupena JUDr. Michalem Růžičkou, advokátem se sídlem Vinohradská 938/37, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2017, č. j. 9 A 322/2014 - 70,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2017, č. j. 9 A 322/2014 - 70, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 7. 2014, č. j. PV 2002-2460/D53650/2013/ÚPV, předseda žalovaného zamítl rozklad žalobce a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 7. 2013, č. j. PV 2002-2460/D082840/2012/ÚPV, kterým byl podle § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „patentový zákon"), zamítnut návrh žalobce ze dne 13. 12. 2012 na zrušení patentu č. 297879 na vynález s názvem *„Způsob shromažďování, evidence a zpřístupnění informací o zdravotní péči a jejích výsledcích a jeho použití"* s právem přednosti ode dne 16. 7. 2002.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí předsedy žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který rozsudkem ze dne 21. 12. 2017, č. j. 9 A 322/2014 - 70, rozhodnutí předsedy žalovaného i rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Městský soud obě rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Rozhodnou otázkou v dané věci bylo to, zda napadený patent nebyl udělen pro předmět (resp. činnost), která je z patentovatelnosti vyloučena. Jelikož charakter předmětu napadeného patentu přinejmenším zčásti spadá do předmětů a činností netechnické povahy, jež za vynálezy považovat nelze, byly správní orgány povinny nejprve jednoznačně objasnit, zda nebyla vyloučena jeho patentovatelnost. Správní orgány se však v rozhodnutích v podstatě omezily pouze na konstatování, že přítomnost technického znaku v napadeném patentu jeho patentovatelnost umožňuje. Akceptací takového postupu by bylo možné patentovat čistě netechnické předměty či činnosti pouze za pomoci toho, že by přihlašovatel připojil k takovému předmětu či činnosti nějaký technický znak, ať již jakkoli primitivní. Jelikož správní orgány nepředestřely žádná obecná ucelená východiska, z nichž vycházely při posuzování podmínek patentovatelnosti předmětů či činností majících částečně netechnickou povahu, zatížily svá rozhodnutí nepřezkoumatelností. Správní orgány dále nevysvětlily, v čem přesně napadený patent představoval přínos k dosavadnímu stavu techniky. Příslušný technický problém žalovaný v rozhodnutí nijak neidentifikoval. Tím byla ztížena procesní pozice žalobce, pro něhož bylo obtížné technický problém identifikovat a předložit odpovídající důkazy ohledně nedostatku podmínek patentovatelnosti. Správní orgány přitom založily svá rozhodnutí právě na tom, že žalobce neprokázal, že tyto podmínky nebyly dány. Řízení o zrušení patentu však není striktně návrhovým řízením. Správním orgánům nic nebránilo v tom, aby přihlédly k obecně známým skutečnostem, na které žalobce poukazoval (fungování obecně známých komunikačních systémů, jako je např. e-mail, internetové bankovnictví, facebook apod.). Požadavek, aby tyto skutečnosti žalobce prokazoval, je nepřijatelně formalistický. Stejně formalisticky vyhodnotily správní orgány i listiny předložené žalobcem týkající se používání komunikačních systémů ve zdravotnictví. Městský soud poukázal závěrem na to, že stav techniky nebyl přesvědčivě popsán ani v přihlášce patentu. Negativní jevy, na něž měl předmět patentu reagovat (tj. nedostatečně optimalizovaný způsob předávání informací mezi subjekty systému poskytování zdravotní péče) totiž *prima facie* neměly příčinu v neuspokojivém či v nedostatečném stavu techniky, ale spíše v administrativním (organizačním) zabezpečení českého zdravotnictví. Jelikož vytýkané vady vykazovalo nejen rozhodnutí žalovaného, ale i orgánu prvního stupně, přistoupil městský soud i k jeho zrušení.

III.

[4] Osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil městskému soudu k novému rozhodnutí.

[5] Stěžovatelka považuje rozhodnutí žalovaného za srozumitelné a přezkoumatelné. Poukazuje na to, že městský soud s jeho důvody obsáhle polemizuje. Zrušil-li proto dané

rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, je jeho rozsudek vnitřně rozporný, tj. nepřezkoumatelný.

[6] Není správný závěr městského soudu, že řízení o zrušení patentu není striktně návrhovým řízením a správní orgán mohl zrušit patent z úřední povinnosti. Soud pochybil, když přezkoumal rozhodnutí vydané ve sporném řízení, jako by se jednalo o řízení nesporné. Dle § 141 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád"), tížilo žalobce břemeno tvrzení i důkazní. Pokud by důkazy obstarával žalovaný, porušil by princip rovnosti stran. Žalobce neprokázal, že by chráněné řešení spadalo do výluk patentovatelnosti nebo bylo součástí stavu techniky. Za této situace nelze žalovanému vytýkat, že nedostatečně zjistil skutkový stav. Nebylo jeho povinností vyhledávat důkazy namísto žalobce.

[7] Posouzení technické či netechnické povahy vynálezu, jeho patentovatelnosti a stavu techniky je skutková a odborná otázka patřící do výlučné pravomoci žalovaného. Správní soud není povolán k věcnému přezkumu těchto skutečností. Městský soud postupoval nesprávně a dospěl v těchto skutkových otázkách ke zcela chybným závěrům. Tato otázka je totiž zcela závislá na provedených důkazech, přičemž žalovaný byl vázán důkazy navrženými žalobcem. Řízení o zrušení patentu neslouží k opakování registračního řízení, ale ke kontrole, zda námitky navrhovatele nejsou v rozporu s jeho závěry. Žalovaný není povinen sám aktivně vyhledávat námitky a důkazy proti svému registračnímu rozhodnutí. Závěr městského soudu, že žalovaný je povinen v jakémkoliv řízení přezkoumávat, zda byl patent zapsán důvodně bez ohledu na vznesené námitky, je značně extenzivní. Ve své podstatě po žalovaném požaduje provedení řízení o negativním důkazu, tj. že nikde a nikdy nebylo publikováno a využíváno technické řešení, které je předmětem přihlášky patentu. To je objektivně nesplnitelné.

[8] Závěr o nepatentovatelnosti předmětného řešení nelze dovodit z názvu patentu ani z diagramu znázorňujícího blokové schéma jakožto zobecnění podstaty vynálezu ani z toho, že se předmětný patent týká využívání technického řešení činností, které jsou samy nepatentovatelné. Soud navíc závěr o nepatentovatelnosti dovodil přesto, že konstatoval nedostatečně zjištěný skutkový stav. I pokud by obstál jeho závěr, že patentové řešení částečně spadalo pod výluky z patentovatelnosti, není to dostatečné pro zrušení rozhodnutí žalovaného. K tomu by bylo nezbytné prokázat, že patentové řešení spadá do dané výluky celé. Městský soud nesprávně interpretuje podstatu vynálezu, když zcela opomíjí předvýznakovou část nároku 1. Ze znaků význakové a předvýznakové části nároku 1 je zřejmé, že předmětem vynálezu je způsob zpracování informací na specializovaném počítačovém, resp. síťovém hardware. Nelze souhlasit ani se závěrem, že nebyl vysvětlen technický přínos. Identifikace technického problému je uvedena v patentové listině a v popisu vynálezu. Soud rovněž nesprávně uložil žalovanému, aby přihlédl k obecně známým skutečnostem. Tyto námitky žalobce byly zcela nekonkrétní, navíc je bylo nutné posuzovat optikou roku 2002. Je irelevantní, že v současné době jsou některá technická řešení obecně známá. Bylo třeba prokázat, že tato řešení byla obecně známá v okamžiku podání přihlášky patentu. Důkazní břemeno v tomto směru nesl žalobce. V rozhodné době byly ambulantní systémy izolované, s minimální komunikací s okolím. Výměna dat o zdravotním stavu pacientů prostřednictvím veřejné datové sítě byla tehdy nerealizovatelná. Patentové řešení tedy přineslo v té době nové řešení výměny informací o

zdravotním stavu kombinující technické a netechnické prvky. Žalovaný pak správně poukázal na to, že např. facebook byl založen až v roce 2004, a nemohl být tedy v roce 2002 obecně známou skutečností.

IV.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti shoduje se stěžovatelkou, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný. Považuje závěr městského soudu, že řízení o zrušení patentu není striktně návrhové, za nepřesný. V daném případě šlo o sporné řízení, v němž žalovaný musí vycházet z navržených důkazů. Jakkoliv může žalovaný zrušit patent i ex officio, jedná se o jiné, samostatné, řízení. Předmětem soudního přezkumu proto neměla být skutečnost, zda existují důvody pro zrušení patentu z úřední povinnosti, ale zda žalovaný řádně přezkoumal předložené důkazy. Pokud by žalovaný sám vyhledával důkazy, odporovalo by to principu rovnosti stran. Dále žalovaný souhlasí s tím, že přezkoumání patentovatelnosti technického řešení je v jeho výlučné pravomoci a nepřísluší soudu. Soud je oprávněn posoudit pouze to, zda žalovaný své závěry dostatečně a logicky zdůvodnil. Dodává, že v řízení o zrušení patentu je třeba vycházet ze stavu při podání přihlášky, i obecně známé skutečnosti je třeba hodnotit k tomuto datu, nikoli zohledňovat ty, co vznikly později. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu v celém rozsahu zrušil a věc mu vrátil k novému projednání.

[10] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stěžovatelka směšuje důvody kasační stížnosti podle § 103 s. ř. s., protože nezákonnost napadeného rozsudku nemůže spočívat v jeho nepřezkoumatelnosti. Městský soud dle jeho názoru správně označil rozhodnou právní otázku, tj. zda nebyl patent udělen na předmět (resp. činnost), který je z patentovatelnosti vyloučen a dospěl ke správnému závěru, že správní orgány neměly vyjasněny základní otázky (existence technického znaku, novost řešení, podstata vynálezecké činnosti), a nemohly tedy řádně posoudit splnění podmínek pro zrušení patentu. Ze skutečnosti, že se městský soud zabýval detailně rozhodnutími správních orgánů, nelze dovodit, že jsou tato srozumitelná a přezkoumatelná. Nelze souhlasit ani s výkladem sporného řízení předestřeným stěžovatelkou. Správní orgán musí v souladu s principy legality, přiměřenosti a předvídatelnosti řádně zjišťovat skutkový stav bez ohledu na to, zda rozhoduje v řízení sporném či nesporném. Správním orgánům tedy nic nebránilo, aby přihlédly k obecně známým skutečnostem. Řízení o návrhu na zrušení patentu je fakticky i formálně řízením, v němž žalovaný přezkoumává zákonnost a správnost svého rozhodnutí o udělení napadeného patentu. Je přitom zřejmé, že v tomto řízení žalovaný nepostupoval s odpovídající odbornou péčí, neboť není patrné, z jakých důvodů přihlášce vyhověl a patent udělil. V takové situaci nelze návrh na zrušení patentu zamítnout s formalistickým odůvodněním, že navrhovatel neunesl důkazní břemeno. Žalobce návrh na zrušení patentu formuloval tak široce, že vyžadoval přezkoumat všechny závěry zápisného řízení. Správní orgány se však s jeho námitkami řádně nevypořádaly, což městský soud potvrdil. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

V.

[11] Stěžovatelka v replice k vyjádření žalobce setrvává na obou důvodech kasační stížnosti. Zdůrazňuje, že městský soud i žalobce směšují řízení o zrušení patentu ex officio, které je nesporné a spojené se zásadou inkviziční, s řízením o zrušení patentu na návrh, které je sporné a spojené se zásadou projednací. V řízení nevyšlo najevo, že by patent nesplňoval podmínky patentovatelnosti, a soud neshledal, že by žalobce takové důkazy předložil. Požadavek, aby žalovaný aktivně vyhledával další dosud neprověřené okolnosti odůvodňující zrušení patentu, je zcela unikátní. Otvírá nepřijatelný prostor pro zpochybnění jakéhokoliv správního rozhodnutí blanketní námitkou, že toto rozhodnutí nebylo dosud prověřeno ze všech hledisek. S ohledem na právní jistotu účastníků i třetích stran by proto v rámci sporného řízení měly být zkoumány pouze konkrétní námitky. Městský soud klade na žalovaného požadavky, které překračují rámec samotného zápisného řízení. V rámci registračního řízení nelze z podstaty věci provést absolutně dokonalý průzkum, který by posoudil všechny dostupné informace ve všech jazycích a ze všech informačních zdrojů. Žalovaný nemůže být činěn odpovědným za to, že proti zapsanému patentu objektivně neexistuje žádná relevantní námitka.

VI.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu. Tu stěžovatelka spatřuje ve vnitřní rozpornosti rozsudku. Městský soud totiž na jednu stranu vytýká rozhodnutí žalovaného, že trpí nedostatkem důvodů, na druhou stranu s jeho závěry obsáhle polemizuje. Z napadeného rozsudku lze nicméně jednoznačně seznat, že nosným důvodem pro zrušení rozhodnutí správních orgánů byla absence právních úvah vysvětlujících, z jakých důvodů byly v případě napadeného patentu splněny podmínky jeho patentovatelnosti. Dle městského soudu žalobce v návrhu na zrušení patentu uvedl dostatečně silné argumenty, které u napadeného patentu zpochybňovaly splnění podmínek § 3 odst. 1 a 2 patentového zákona a správní orgány se s nimi po věcné stránce řádně nevypořádaly. Úvahy, které soud vyřkl ve vztahu k patentovatelnosti, již samy o sobě nebyly důvodem pro zrušení rozhodnutí správních orgánů, ale měly jim sloužit jako vodítko pro jejich další rozhodnutí ve věci, tj. vymezit, na jaké otázky se mají správní orgány zaměřit (přínos k dosavadnímu stavu techniky, odlišení od obecně známých komunikačních systémů) a z jakých hledisek je mají posuzovat (znaky technické povahy).

[15] Další námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku fakticky směřují k nesprávnému posouzení nastolených právních otázek. Sama stěžovatelka označuje závěry městského soudu u jednotlivých námitek za *nesprávné, resp. nepřezkoumatelné*. To, že stěžovatelka nepovažuje vypořádání žalobních námitek za věcně správné, však nelze považovat za důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku, neboť nesprávné posouzení právní otázky je samostatným kasačním důvodem. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti definovaná konstantní judikaturou (viz nálezy

Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 76), neboť je z jeho odůvodnění zřejmé, jakými úvahami byl městský soud při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Námitka nepřezkoumatelnosti je proto nedůvodná.

[16] Předmětem sporu mezi žalobcem na straně jedné a stěžovatelkou a žalovaným na straně druhé je především rozsah důkazního břemene žalobce a žalovaného v řízení o zrušení patentu zahájeném na návrh.

[17] Dle § 23 patentového zákona žalovaný zruší již udělený patent, *zjistí-li se dodatečně,*
a) že vynález nesplňuje podmínky patentovatelnosti;
b) že vynález není v patentu popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit;
c) že předmět patentu přesahuje obsah původního podání přihlášky vynálezu nebo že předměty patentů udělených na základě rozdělení přihlášky přesahují obsah jejího původního podání nebo byl-li rozsah ochrany vyplývající z patentu rozšířen;
d) že majitel patentu na něj nemá právo podle § 8; zrušení v tomto případě Úřad provede na návrh oprávněné osoby (§ 29).

[18] Citované ustanovení patentového zákona výslovně neupravuje způsob zahájení a průběh řízení, ve kterém jsou skutečnosti vedoucí ke zrušení patentu zjišťovány, s výjimkou uvedenou v písm. d) [*na návrh oprávněné osoby*]. Z jeho systematiky však vyplývá, že toto řízení může být iniciováno na návrh. Tato možnost je sice výslovně uvedena pouze v písm. d) citovaného ustanovení, avšak důvodem je v tomto případě zjevně skutečnost, že možnost navrhovat zrušení patentu z důvodu uvedeného pod písm. d) je na rozdíl od důvodů pro zrušení patentu uvedených v písm. a) až c) omezena na zvláštní skupinu podatelů, kterými mohou být pouze oprávněné osoby vymezené v § 29 patentového zákona. V případě důvodů pro zrušení patentů upravených pod písm. a) až c) citovaného ustanovení tedy může iniciovat řízení o zrušení patentu jakákoliv třetí osoba. S tímto závěrem koresponduje skutečnost, že vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, ve znění vyhlášky č. 21/2002 Sb. (dále jen „vyhláška o patentovém řízení“), upravuje v § 21 konkrétní náležitosti návrhu na zrušení patentu (mj. povinnost jej věcně odůvodnit a doložit nebo navrhnout důkazní prostředky).

[19] Ačkoliv právní úprava předpokládá, že řízení o zrušení patentu může být zahájeno na návrh, nelze ze znění § 23 patentového zákona na druhou stranu dovodit, že by žalovaný nemohl zahájit a vést toto řízení rovněž z moci úřední, jakkoliv jde o situaci v praxi spíše výjimečnou. Má-li žalovaný povinnost zrušit patent, prokáží-li se dodatečně skutečnosti, které by bránily jeho udělení v původním řízení, je povinen takto postupovat i pokud on sám (bez návrhu) dodatečně zjistí, že je dán některý ze zákonem stanovených důvodů pro zrušení patentu. Lze souhlasit s dílčím závěrem městského soudu, že řízení o zrušení patentu není striktně návrhovým řízením. To však současně neznamená, že by možnost vést řízení z úřední povinnosti sňala z navrhovatele povinnost tvrdit a prokazovat důvody, pro které se domáhá zrušení patentu (viz dále).

[20] Nelze přisvědčit názoru stěžovatelky, že řízení o zrušení patentu je správním řízením sporným. Dle § 141 odst. 1 správního řádu *[v]e sporném řízení správní orgán řeší spory z veřejnoprávních smluv (část pátá) a v případech stanovených zvláštními zákony spory vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných nebo obchodních vztahů.* O takový typ sporu se zde nejedná. Před žalovaným se neřeší ani spory z veřejnoprávních smluv, ani spory rodinné či pracovní. Toto řízení nemůže upravovat ani soukromoprávní vztahy (ať již občanské či obchodní), přestože v něm třetí osoba (navrhovatel) rozporuje existenci práva svědčícího jiné osobě (tj. majiteli patentu). Nejedná se totiž o spor navrhovatele s majitelem, který by žalovaný rozhodoval. Podstatou řízení o zrušení patentu je posouzení, zda žalovaný udělil patent na vynález splňující zákonem stanovené podmínky. Navrhovatel v řízení tvrdí, že žalovaný udělil veřejné subjektivní právo (patent) jiné osobě na nepatentovatelný vynález, s cílem zpochybnit původní rozhodnutí o udělení patentu. Bude-li zpochybnění účinné, povede ke zrušení uděleného patentu se zpětnou účinnost ode dne počátku jeho platnosti (§ 23 odst. 3 patentového zákona). V opačném případě zůstane patent platným. Žalovaný nerozhoduje tak, že by ve smyslu § 141 odst. 7 správního řádu návrhu zcela, popřípadě zčásti vyhověl, anebo jej zamítl, popřípadě ve zbylé části zamítl. Rovněž tak není představitelný eventuálně smír uzavřený mezi účastníky. Vždy půjde o řízení, kde žalovaný vystupuje jako orgán veřejné moci s pravomocí udělovat patenty či je rušit. Případné zrušení patentu je výsledkem autoritativního rozhodnutí žalovaného jako správního aktu. Řízení pak probíhá za účasti osoby, jež tvrdí, že patent nemá být udělen nebo má být zrušen. Proto řízení, které k vydání příslušného správního aktu vede, není a ani nemůže být řízením mezi soukromými osobami (ve smyslu občanskoprávního či obchodního vztahu).

[21] Závěr, že řízení o zrušení patentu před žalovaným nepředstavuje spor, v němž by byly rozhodovány soukromoprávní vztahy, potvrzuje i usnesení zvláštního senátu ze dne 19. 5. 2005, č. j. Konf 9/2004: „*udělením patentu (nebo jeho zrušením) se naprosto neupravují vztahy soukromoprávní, protože nic takového předmětem řízení o udělení (zrušení) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu udělením upravuje, je vztah mezi tím, kdo o patent žádá (resp. tím, komu byl patent udělen), a Úřadem, který o udělení (zrušení) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky, a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (patent), resp. zda má tento status zaniknout (zrušení). Výsledkem řízení je pak vznik (udělení) patentu nebo jeho zrušení; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy soukromoprávní (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů patentů lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají), a akt udělení patentu se o tom nijak nevyjadřuje (a při zrušení patentu nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje). Samo udělení (zrušení) patentu tedy není soukromoprávní věcí a je nerozhodné, že udělením (zrušením) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky.*“

[22] Stěžovatelka rozporuje závěr městského soudu, že žalovaný je povinen zjišťovat skutečný stav věci, nikoli pouze rozhodovat na základě návrhů účastníků bez vlastní ingerence do důkazního procesu.

[23] Dle § 63 patentového zákona platí pro řízení před žalovaným správní řád. Jelikož se nejedná o sporné řízení, uplatní se v řízení o zrušení patentu z hlediska dokazování pravidla upravená v hlavě VI. Podle § 52 správního řádu je žalovaný povinen činit úkony ke zjištění skutečného stavu věci. Nad rámec důkazů, které byly účastníky navrženy, proto

může žalovaný provést i další důkazy podle svého uvážení. Měl by zejména doplnit ty důkazy, které jsou potřeba k ochraně průmyslového vlastnictví jakožto jím chráněného veřejného zájmu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2012, č. j. 1 As 114/2012 - 27) a důkazy nutné k prokázání skutečností vyšlých najevo v průběhu správního řízení.

[24] Závěr městského soudu, že žalovaný není vázán námitkami a důkazními návrhy navrhovatele, ale má povinnost zjišťovat skutkový stav a provádět důkazy k jeho prokázání, je tedy v obecné rovině správný. Při posuzování důkazního břemene žalovaného je však třeba vzít v potaz rovněž předmět řízení a zohlednit specifický proces, jímž se prokazuje stav techniky k určitému datu. V řízení o udělení patentu provádí žalovaný tzv. úplný průzkum přihlašovaného řešení, při němž dochází ke kompletní rešerši v dostupných patentových databázích, kde zjišťuje stav techniky pomocí vyhledávání relevantních dokumentů k přihlašovanému řešení. Zjistí-li, že existují totožná technická řešení, je popřen znak novosti, a na řešení nelze udělit patent. Pokud nenajde žádný relevantní dokument se shodným obsahem, může udělit patent. Byť by byl žalovaný při provádění průzkumu sebedůkladnější a vynaložil maximální možnou pečlivost, skutečnost, že relevantní dokument nenajde, nutně nemusí znamenat, že takový dokument objektivně neexistuje.

[25] Touto optikou je pak třeba nazírat na povinnost navrhovatele předkládat důkazy v řízení o zrušení patentu. Jestliže žalovaný v řízení o udělení patentu konstatoval, že mu není znám dokument, který by odpovídal přihlašovanému řešení, a v návrhu na zrušení patentu nebudou uvedeny důkazní prostředky vedoucí k jeho zpochybnění (jejich návrh či jasné a srozumitelné indicie k jejich nalezení), nastane situace, kdy se žalovaný nutně ocitne v důkazní nouzi a nezbývá mu, než návrh zamítnout. Opačný přístup by se fakticky blížil úplnému přezkumu původního rozhodnutí žalovaného, což ovšem není účelem řízení o zrušení patentu. To potvrzuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2006, č. j. 7 A 127/2001 - 91, který uvádí, že: „*[ř]ízení o zrušení patentu totiž není další možností úplného přezkumu původního řízení, nesupluje opravné (rozkladové řízení). (...). Nelze jistě vyloučit, že důvody pro zrušení patentu jsou důsledkem toho, že řízení o jeho udělení neproběhlo řádně, ovšem není-li zde následku, pro který lze patent zrušit, jsou procesní vady původního řízení a dodržení formálních náležitostí rozhodnutí o udělení patentu nerozhodné.*“ Žalovaný není povinen (ani oprávněn) v řízení o zrušení patentu ověřovat správnost svého rozhodnutí o jeho udělení, pakliže nejsou jednotlivé patentové nároky nebo patent jako celek kvalifikovaně zpochybněny. Nelze po něm požadovat, aby zkoumal každé obecné tvrzení navrhovatele, které není podloženo důkazy nebo alespoň odkazem na relevantní dokumentaci, učinil si úvahu, jak by bylo možné tato tvrzení prokázat a následně si sám obstaral příslušné důkazy.

[26] Dle vyhlášky o patentovém řízení je náležitostí návrhu věcné odůvodnění a předložení důkazních prostředků či alespoň jejich návrhů; shodnou povinnost (označit důkazy) stanoví účastníkovi správní řád. Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2015, č. j. 7 As 69/2014 - 50, uvádí, že: „*[k]líčovou otázkou dokazování před žalovaným a následně i soudem je, jakým způsobem provedl porovnání nároků podle podané přihlášky s nároky v (namítaných) dokumentech. Zda je z nich zřejmá totožnost technického řešení na základě srovnání obsahu nároků těchto dokumentů, které*

vymezují předmět ochrany, případně za zohlednění dalšího popisu obsaženého v dokumentu (jakkoliv nelze jít při tomto zohlednění nad rámec vymezený zněním nároku na ochranu.). V druhém kroku pak, zda rozdíl v technickém řešení přihlášeném oproti řešení, které vyplývá ze stavu techniky a které mohl odborník využít, je pro takového odborníka zřejmé, nebo naopak představuje onen tvůrčí proces. Jde o zjištění skutkového stavu věci na základě provedeného dokazování, jehož výsledkem je závěr o splnění podmínek patentovatelnosti přihlášeného řešení. (...) Otázka, zda určité řešení pro odborníka vyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky, je otázkou výkladu právních pojmů v právní normě a aplikace normy na skutkový stav."

[27] Návrh na zrušení patentu tedy musí identifikovat či dostatečně jasně popsat namítané dokumenty tak, aby byl žalovaný schopen provést porovnání patentových nároků napadaného patentu. V posuzovaném případě se tak nestalo a žalovaný nepochybil, pokud tento deficit neodstraňoval svou vlastní procesní aktivitou, jak je mu vytýkáno ze strany městského soudu.

[28] Žalobce ve svém návrhu na zrušení patentu uvedl, že patentové nároky daného vynálezu obsahují obecně známé systémy, postupy, pravidla a možnosti, tj. že se v podstatě jedná „*pouze o agregát obecně známých a veřejně užívaných technických prostředků a operací*". Předmětné řešení proto dle jeho názoru nesplňuje podmínku novosti, ani vynálezeckého kroku, protože v dané době bylo množství obdobných systémů běžně využívaných koncovými uživateli. Tím je ve své podstatě vyloučeno z patentování. Jako příklady systémů, které fungují na stejných principech, uvedl v obecné rovině emailové schránky, internetbanking a sociální sítě typu facebook. Žalobce se snažil dovodit, že jednotlivé kroky patentových nároků jsou obecně známé a tak je tomu i „v součtu", čímž je celý vynález obecně známou skutečností.

[29] Již citované usnesení rozšířeného senátu uvádí, že: „*[z]jištění o obsahu stavu techniky vychází zpravidla z listin, vypovídajících o jiných technických řešeních daného problému, která jsou pod formální ochranou (ať již v podobě patentu, či užitného vzoru aj.).*" Obdobně viz rozsudek ze dne 18. 6. 2015, č. j. 9 As 12/2014 - 89, kde Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*[s]tav techniky lze zjišťovat různými prostředky. Typicky půjde o starší patentované spisy nebo o odborné publikace. (...) Musí být navíc jednoznačné, jaký stav techniky vyplývá z jakého pramene, protože tato otázka je podstatná i pro posuzování kritéria vynálezecké činnosti, jak bude popsáno dále.*"

[30] Stav techniky pro účely patentového řízení je tedy třeba prokazovat především příslušnými patentovými nároky nebo odbornou technickou literaturou, nikoliv vágními odkazy na to, že se jedná o obecně známý systém či řešení, navíc bez časového ukotvení této „obecné známosti". Pokud žalobce tvrdí, že tyto postupy jsou, respektive v roce podání přihlášky patentu byly, skutečně všeobecně známé, bylo na něm, aby nejprve jasně uvedl, v jakých dokumentech jsou tato obecně známá řešení popsána, potažmo jaké podklady jsou relevantní pro zjištění stavu techniky. Předložené podklady musí obsahovat popis konkrétního existujícího technického řešení, které měl žalobce na mysli, včetně jeho fungování, které bylo zpřístupněno veřejnosti ústní formou, užíváním nebo jinak, se kterým je možno nároky napadeného patentu porovnat a určit, zda se jedná o řešení nové či nikoliv.

[31] Argumentace žalobce dovozující nepatentovatelnost předmětného řešení ze skutečnosti, že se jedná o souhrn v dané době známých postupů, je nepřípustně zjednodušující. Na technické řešení totiž nelze hledět izolovaně pouze srovnáním částí jednotlivých patentových nároků s obecně známými postupy typu přístup do systému za pomoci hesla, ověření registrace klienta, atp. Předmět ochrany je popsán v patentových nárocích, je vymezen všemi uvedenými znaky a je třeba jej posuzovat jako jeden celek. I použití známých věcí k novému účelu může být za určitých okolností patentovatelným vynálezem.

[32] Návrh žalobce neobsahoval žádnou technickou dokumentaci, ze které by bylo lze vyčíst stav techniky v době udělení patentu, a tedy odůvodnit návrh na jeho zrušení, resp. zpochybnit patentovatelnost vynálezu. Tvrzení o obecně známých postupech nepředstavuje důkaz, na nějž může žalovaný v řízení o zrušení patentu adekvátně reagovat, resp. důkaz relevantní z pohledu patentového práva, který by prokazoval zákonem stanovené důvody pro zrušení patentu. Závěr městského soudu o formalistickém přístupu žalovaného k argumentům žalobce odkazujícím na obecnou známost postupů uvedených v patentových nárocích stěžovatelky nepovažuje Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů za správný.

[33] Žalobce k návrhu na zrušení patentu předložil dokumenty D2 až D8 (převážně obchodní smlouvy a jejich přílohy), jež obsahují doložku o obchodním tajemství či povinnost mlčenlivosti. V rozkladu upřesnil, že dané dokumenty předložil pro dokreslení všeobecného povědomí o možnosti obdobných postupů a současně nepatentovatelnosti takových obecných postupů s tím, že je připraven je využít k omezení účinků patentu ve vztahu ke své osobě. Žalovaný učinil závěr, že tyto dokumenty nemohly být stavem techniky, protože nedošlo k jejich zveřejnění, což je požadavek vyplývající z § 5 odst. 2 patentového zákona. Dle městského soudu tyto dokumenty dokládají využívání obdobných systémů subjekty ve zdravotnictví, čímž došlo v podstatě ke zveřejnění příslušných technických postupů.

[34] Ve smyslu § 5 odst. 2 patentového zákona se stavem techniky stává řešení, k němuž byl umožněn přístup veřejnosti písemně, ústně, využíváním nebo jiným způsobem. To znamená, že takové řešení je přístupné neomezenému okruhu osob. Současně veřejnost zná každý jednotlivý krok fungování daného řešení, nestačí jen veřejné využívání výsledku řešení určitou skupinou koncových uživatelů. Obsahem předložených smluv byla obchodní ujednání, která technickou dokumentaci projektů, kterých se týkala, nepopisovala. Současně lze stěží předpokládat, že koncoví uživatelé daných projektů principy jejich fungování znali. Navíc zde nebyla splněna podmínka přístupnosti „*neomezenému okruhu osob*“. Těmito dokumenty nebylo možné stav techniky prokázat, a proto také nemohly být jako důkaz žalovaným přijaty.

[35] S ohledem na výše uvedené lze proto souhlasit se stěžovatelkou a žalovaným, že žalobce nepředložil žádný dokument, který by prokazoval stav techniky k datu podání přihlášky patentu. Bez odpovídajících důkazních prostředků, které by prokazovaly rozhodný stav techniky, ovšem nelze provést úvahu o existenci či neexistenci vynálezecké činnosti, přítomnosti technického znaku ve vynálezu a jeho přínosu k dosavadnímu stavu techniky. Tímto důkazním prostředkem nemůže být bez dalšího přihláška vynálezu, z níž

městský soud vycházel. K posouzení patentovatelnosti je nezbytné porovnávat zapsané patentové nároky s nároky v (namítaných) dokumentech technické povahy, které prokazují stav techniky k rozhodnému datu. Za situace, kdy žalobcem předložené argumenty a důkazy nebyly dostatečně konkrétní proto, aby byl žalovaný na jejich podkladě sám ze své iniciativy schopen namísto žalobce vyhledat technickou dokumentaci za účelem jejího porovnání s patentovými nároky stěžovatelky, nelze předjímat, zda mohlo být dané řešení skutečně patentovatelné.

[36] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se závěrem městského soudu, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť pouze konstatuje existenci technického prvku ve vynálezu, aniž by jej blíže ozřejmilo či objasnilo východiska patentovatelnosti činností majících částečně netechnickou povahu. V posuzovaném případě realizuje stěžovatelkou definované řešení podávání informací, které samo o sobě není považováno za vynález [§ 3 odst. 2 písm. d) patentového zákona], na konkrétních, navzájem propojených zařízeních za pomoci technických opatření pro zajištění bezpečnosti v rámci podávání těchto informací. Jedná se o shromažďování a zpřístupňování informací o zdravotní péči od klientů, zdravotnických pracovníků a zařízení pomocí technických opatření, která zajistí konkrétní naplnění tohoto cíle, včetně specifických podmínek, zejm. požadavků na bezpečnost přístupu k informacím a jejich přenosu (registrace, autorizace, přihlašování, apod.). Nejedná se tedy o počítačový program nebo podávání informací „*as such*“, které by bylo ze zákona vyloučeno z patentovatelnosti, ale o řešení kombinované, jehož patentování zákon i aplikační praxe připouštějí. Žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel z toho, že z podstaty vynálezu vyplývá určitá potřeba technických úvah vedoucích k implementaci daného řešení do výsledného výstupu. Jakkoliv stručné bylo jeho zdůvodnění přítomnosti technického prvku, nelze souhlasit s tím, že jej redukoval pouze na skutečnost, že v popisu vynálezu figuruje využití počítače či počítačové sítě. Žalovaný upozornil na nevyhnutelnost technických úvah a existenci technického problému, k jehož vyřešení vynález směřuje, byť je ke škodě věci zmiňuje jen okrajově.

[37] Přestože je odůvodnění rozhodnutí žalovaného ve věci novosti a stavu techniky, potažmo vynálezeckého kroku, relativně stručné, zejména s ohledem na skutečnost, že tyto tvoří podstatu patentu, s přihlédnutím k nedostatečné argumentaci žalobce ve správním řízení je třeba konstatovat, že žalovaný se zabýval všemi jeho námitkami, posoudil jejich obsah a vypořádal je s ohledem na jejich důkazní relevanci v souladu se zákonnými požadavky. V situaci, kdy žalobce nepředložil relevantní dokumenty prokazující stav techniky k rozhodnému datu, by se úplné přenesení důkazního břemene na žalovaného míjelo s podstatou řízení o zrušení patentu.

[38] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žalobce pro podporu své argumentace v žalobě odkazoval na odbornou publikaci Handbook of Telemedicine z roku 1998 a v replice k vyjádření stěžovatelky doložil USA patent č. US5924074A ze dne 13. 6. 1999. Žalobce však svou pasivitu ve správním řízení nemohl napravit tím, že možné důkazní prostředky naznačil v žalobě. Důkazy tohoto typu měly směřovat k žalovanému již v průběhu správního řízení. Správní soudy musí vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Je-li předmětem sporu neunesení důkazního břemene, nelze před soudem provádět důkazy nové. Soudní přezkum není pokračováním správního řízení, je proto logické, že případné důkazní deficity nemůže

žalobce zhojit předkládáním nových důkazů soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2015, č. j. 4 As 133/2015 - 57). Důkazní pasivita v průběhu správního řízení, která byla žalobci vytýkána, nemohla mít jiný následek než zamítavé rozhodnutí žalovaného. Dle § 23 patentového zákona žalovaný patent zruší, zjistí-li se dodatečně, že nesplňuje podmínky patentovatelnosti. Lze konstatovat, že tato skutečnost v průběhu správního řízení zjištěna nebyla.

[39] Námitce stěžovatelky, že městskému soudu nepřísluší přezkoumávat patentovatelnost technického řešení, neboť tato činnost je ve výlučné pravomoci žalovaného, přisvědčit naopak nelze. K šíři soudního přezkumu se jednoznačně vyjádřil rozšířený senát v již citovaném usnesení tak, že: „*[p]osouzení, zda je vynález nový a zda je výsledkem vynálezecké činnosti, je otázkou právní a vychází ze skutkového stavu věci zjištěného na základě hodnocení důkazů. Správní uvážení se zde neuplatní. Skutkový i právní závěr správního orgánu o těchto otázkách soud přezkoumává v rámci námitek uplatněných v žalobě v plném rozsahu; vyjde-li v řízení najevo potřeba posouzení odborných otázek, může soud vyžádat odborné vyjádření nebo znalecký posudek.*“

[40] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného shledal kasační stížnost důvodnou, a proto mu nezbylo, než zrušit rozsudek městského soudu a věc mu vrátit zpět k dalšímu řízení.

[41] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu